

KILDENS STRATEGI 2020-2025

BAKGRUNN

Interessen for forskning på kjønn og likestilling øker, og myndigheter, forskningsmiljøer og interesseorganisasjoner tar i større grad enn før del i det offentlige ordskifte om kjønn og likestilling. Kjønnsforskningen brer om seg, særlig ved at flere forskere inkluderer kjønnsperspektiver i sin forskning. Problemstillinger som historisk har vært kjønnsforskningens domene spres nå til nye fagområder. Fellet har stor tematisk bredde og er tverrfaglig. Studenter har forventninger om å lære om kjønn og likestilling i utdanningen de tar. Vårt nedslagsfelt øker i takt med dette og stadig flere besøker våre sider og ønsker å samarbeide med oss.

Flere nasjonale føringer tilsier en styrket innsats for arbeidet for likestilling og kjønnsperspektiver i forskning og innovasjon. For det første har Norge forpliktet seg til å arbeide for FNs 17 mål for bærekraft, som er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe sosial ulikhet og stoppe klimaendringene innen år 2030. Bærekraftmålene ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng. Mål 5, «oppnå likestilling og styrke jenter og kvinners stilling», er tverrgående. Norge har også forpliktet seg til å utvikle mål for arbeidet med økt likestilling og kjønnsperspektiver i forskning og innovasjon gjennom deltakelsen i ERA (European Research Area) hvor dette er ett av seks hovedområder. For det tredje har Norges forskningsråd utarbeidet en egen policy for kjønnsbalanse og kjønnsperspektiver i forskning og innovasjon hvor det å utvikle Kilden som et faglig uavhengig kunnskapssenter er en av målsetningene.

Behovet for en kunnskapsbasert kjønns- og likestillingspolitikk framgår i tillegg i flere av regjeringens handlingsplaner, som Utenriksdepartementets *Frihet, makt og muligheter* (2016–2020), Kunnskapsdepartementets *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning* (2019–2028), Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementets *Handlingsplan for kvinnelige gründere* (2019).

Hvem er vi?

Kilden kjønnsforskning.no er et nasjonalt kunnskapssenter for kjønnsperspektiver og kjønnsbalanse i forskning. Kilden ble opprettet av Norges forskningsråd i 1998 og er i dag organisert som en uavhengig avdeling i Forskningsrådet. Kilden har et nasjonalt ansvar for å fremme kjønnsforskning, og kjønnsperspektiver og kjønnsbalanse i forskning og innovasjon gjennom å formidle og sammenstille forskning.

Kildens ansvarsområder er:

- å formidle og sammenstille kjønnsforskning og forskning med kjønnsperspektiver i inn- og utland
- å formidle og sammenstille kunnskap om kjønnsbalanse i forskning og innovasjon
- å være en møteplass for kjønnsforskingsmiljøene i Norge
- å stimulere til kunnskapsbasert offentlig debatt
- å arbeide for å fremme dokumentasjon av kjønnsforskning i Norge

Kjønn og likestilling er vårt hovedområde, men Kilden vil fortsatt ha et interseksjonelt perspektiv og forstå kjønn som en av flere definierende sosiale kategorier som seksualitet, etnisitet, religion, klasse, alder og så videre.

Kildens medarbeidere i 2020, stående bak f.v.: Kristin Aukland, Vibeke Hoem, Elin Rekdal Müller, Linda Marie Rustad. Sittende f.v.: Trine Rogg Korsvik, Susanne Dietrichson og Marie Hulthin. (Foto: Marte Garmann)

Kilden som samarbeidspartner

Kilden skal være i dialog med forskningssektoren og andre aktører som er opptatt kjønn og likestilling. Kilden inngår i nasjonale, nordiske og europeiske nettverk. Vi samarbeider med nasjonale interesseorganisasjoner, forskningsinstitusjoner og -miljøer, samt myndigheter om alt fra utredningsarbeid, til seminarer og debatt. På denne måten bidrar vi til å stryke kunnskapen om kjønn og likestilling på ulike politikkområder. Vi skaper dessuten møteplasser mellom ulike aktører i Norge og bidrar til å koble sammen forskning og samfunn.

Kilden har lang tradisjon for nordisk samarbeid gjennom å delta i ulike nettverk med våre nordiske søsterorganisasjoner. Samarbeidet gir god oversikt over hva som skjer i Norden på vårt felt.

Som følge av at EUs ramme-program for forskning har styrket innsatsen når det gjelder integrering av kjønnsperspektiver og kjønnsbalanse i forskning har aktivitetsnivået i Europa økt. Kilden har deltatt i flere europeiske prosjekter finansiert av EU der formidling av forskning og arbeid for økt likestilling er sentralt. Formidlingen skjer i form av deling av god praksis på feltet, opplæring og kurs, rapporter og nyhetsformidling. I Europa finnes flere enheter som ligner vår. Dette er enheter vi historisk har samarbeidet med. Vi ønsker å styrke dette samarbeidet.

Kilden som brobygger

Parallelt med økt interesse og engasjement for kjønn og likestilling er vi i en tid der den akademiske friheten i Europa og globalt er satt under press. Tilliten til forskningen er svekket, også i Norge, antifeministiske bevegelser er i vekst og myndigheter i flere land ønsker å forby forskning på kjønn. Forskningsformidling er derfor viktigere enn på lenge. Som kunnskapssenter skal vi være en brobygger mellom forskning og samfunn, og vi skal fortsette med å være en kritisk forskningsformidler og vise mangfoldet av perspektiver, teorier og metoder i kjønnsforskningen og i andre fagfelt der det forskes på kjønn. Vi skal være årvåkne for angrep på kjønnsforskning og kjønnsforskere fra ekstreme bevegelser og bidra til debatt nasjonalt og internasjonalt. Den økende motstanden mot kjønn og likestilling i flere europeiske land har ført til behov for mer internasjonal dialog og samarbeid.

Kilden som aktør

Vi skal skape allianser og sette agenda. Vi skal dokumentere kunnskapshull og peke på nye kunnskapsbehov. Vår formidling er kunnskapsbasert. Forskningen inneholder et mangfold av teorier og metoder, og resultatene peker noen ganger i ulike retninger. I tillegg er kjønn og likestilling et politisk felt. Det er derfor viktig at vi har et mandat som gir oss stor selvstendighet og faglig uavhengighet.

Målgruppene for vår formidling er mange. Vi samarbeider med forskningsmiljøene, myndighetene, og et bredt spekter av interesseorganisasjoner på kjønn- og likestillingsområdet. Gjennom nyhetsformidling og debatt søker vi også å nå bredere ut, til allmennheten.

Det å formidle forskning handler både om å vise forskningens relevans, og å vise at de store samfunnsutfordringene vi står ovenfor trenger forskning som er kontekstuell og tverrvitenskapelig i sin tilnærming. Klimakrise, det grønne skifte, migrasjon og sikkerhetspolitikk er eksempler på utfordringer som må løses i samspill med forskning på kjønn og likestilling. Dette vil vi synliggjøre.

Et likestilt og kjønnsbalansert forskningssystem

Vi ser mål om kjønnsbalanse i sammenheng med et likestilt forskningssystem. Mål om kjønnsbalanse og likestilling handler om rettferdig fordeling av makt og like muligheter til å bidra i samfunnsutviklingen. Formidling og sammenstilling av kunnskap om hva et likestilt forskningssystem er, hvordan det argumenteres og jobbes, hvilke virkemidler som er utviklet og tatt i bruk, vil vi fortsette med, og styrke.

Hva gjør vi?

Kilden formidler og sammenfatter forskning i bred forstand. Kilden:

- har et uavhengig nyhetsmagasin som dekker bredden av kjønnsforskningsfeltet, og annen forskning der kjønn inngår som ett av flere perspektiver. Foruten leder, egne nyhetsartikler og bidrag fra frilansere, skriver forskere kronikker og debattinnlegg.
- eier *Tidsskrift for kjønnsforskning*, et vitenskapelig tidsskrift med eksterne redaktører. Tidsskriftet utgis av Universitetsforlaget og ble åpent tilgjengelig i 2017. Kilden har redaksjonssekretæransvaret.

- tar opp ulike problemstillinger knyttet til kjønnsperspektiver på og i arkiv, bibliotek og museum, og eier og drifter nettstedet kvinnehistorie.no.
- arrangerer en rekke seminarer og debatter, ofte i samarbeid med forskningsmiljøer, myndigheter og andre aktører på kjønn og likestillingsfeltet.
- produserer kunnskapsoversikter og ulike former for oppsummeringer av forskning.
- har langsiktige og kortsiktige eksterne oppdrag.
- produserer podkasten *Kjønnsavdelingen*.

Vår kompetanse er:

- å formidle kjønnsperspektiver i forskning og innovasjon
- å formidle kjønnsbalanse i forskning
- integrere kjønn og likestilling i forskning og akademia
- forskningsjournalistikk
- kunnskapsoppsummeringer, faktaark og rapporter
- kurs i formidling og integrering av kjønnsperspektiver og kjønnsbalanse i forskning
- kommunikasjonsrådgivning, spesielt innenfor forskningskommunikasjon
- gjennomføring og markedsføring av faglige arrangementer
- lede debatter
- informasjonsarbeid og utvikling av informasjonsmateriell
- utvikling og drift av nettsteder
- sosiale medier

Fra gammel til ny strategiperiode

I overgangen til ny strategiperiode har Kilden kjønnsforskning.no gjennomgått en rekke endringer strukturelt og innholdsmessig. Norges forskningsråd har i sin policy vedtatt å utvikle Kilden til et faglig uavhengig nasjonalt kunnskapssenter. Forskningsrådet vedtok 1. februar 2019 en rekke justeringer i Kildens mandat og at Kilden skulle gå fra å være et informasjonssenter til å bli et kunnskapssenter for kjønnsbalanse og kjønnsperspektiver i forskning og innovasjon. Endringen fra informasjonssenter til kunnskapssenter kom som en følge av at Kildens oppgaver hadde utviklet seg over tid, det vil si mer i retning av kunnskapsoversikter i ulike formater og mindre ren informasjon. Tematisk har både kjønnsbalanse og kjønnsperspektiver fått en mer framtrædende plass, i tillegg til at formidlingsarbeidet skal inkludere sammenstilling av forskning. At innovasjon har fått en tydeligere plass er også nytt.

Parallelt med justeringer i oppgaver gikk Kilden fra å være en randsoner i Norges forskningsråd, en status Kilden har hatt siden oppstarten i 1998, til å bli en faglig uavhengig avdeling i Forskningsrådet. Samtidig ble det nedsatt et eget faglig råd for Kilden.

Rollen som kunnskapssenter er ny og skaper forventninger til vår kompetanse og hva vi kan bidra med. For eksempel krever sammenstilling av forskning i retning kunnskapsoversikter en kompetanse som er tettere på forskningen enn det Kilden tradisjonelt har hatt. Samtidig som vi opprettholder flere aktiviteter, så som Tidsskrift for kjønnsforskning og nyhetsmagasinet, øker forventningene til hva vi kan levere.

For strategiperioden 2020–2025 har Kilden følgende mål:

Ny strategiperiode har som overordnet mål å utvikle Kilden som et solid kunnskapssenter for kjønnsperspektiver og kjønnsbalanse i forskning og innovasjon. Våre delmål er:

Delmål 1: Kilden vil formidle forskning om kjønn og likestilling som er relevant for alle FNs bærekraftsmål

Ifølge FN er likestilling en menneskerett som handler om å gi begge kjønn like rettigheter og muligheter til å bestemme over egne liv. FN legger vekt på hvordan kvinners tilgang til utdanning, helsetjenester, arbeid og juridiske rettigheter er nødvendig for å skape utvikling i et land. Samtidig har kjønnsperspektiver og likestilling også relevans for bærekraftsmål som omhandler miljø, klima, forbruk og økonomi, bærekraftige byer og samfunnssikkerhet. Kilden har allerede begynt et arbeid med å formidle hvordan kjønnsperspektiver er relevant i forskningsområder som faller inn under FNs bærekraftsmål, der det ikke tidligere har vært utbredt. Potensialet for å utvikle disse kunnskapsområdene er stort.

I strategiperioden skal Kilden:

- styrke sin posisjon som formidler av kjønnsforskning og forskning med kjønnsperspektiver i møte med de store samfunnsutfordringene
- formidle hvordan kjønnsperspektiver er relevante i forskningsområder som er prioritert gjennom FNs bærekraftstrategi, særlig innenfor miljø, klima og «grønn» økonomi
- være i dialog med ulike forskningsmiljøer i utviklingen av kjønnsperspektiver på nye kunnskapsområder
- bidra til at kjønn og likestilling integreres i forskningssektorens arbeid med FNs bærekraftsmål

Delmål 2: Kilden skal på eget initiativ og på oppdrag sammenstille kunnskap om kjønn og likestilling for forskningssektoren, myndigheter og interesseorganisasjoner

Kilden har bred erfaring med å påta seg ulike oppdrag for forskjellige aktører. Dette kan være alt fra å produsere faktaark fra forskningsprosjekter til sammenstilling av forskning med kjønnsperspektiver på ulike kunnskapsområder i egne oversikter.

I strategiperioden vil Kilden:

- øke tilfanget av oppdrag
- videreutvikle Kildens kompetanse på å gjennomføre kunnskapsopsummeringer
- være i dialog med andre kunnskapssentre i Norge
- utvikle en serie mindre oppsummeringer kalt «Hva vet vi om....?»
- ta i bruk flere digitale verktøy for framstilling av kunnskap (video, infografikk osv)

Delmål 3: Kilden skal være en nasjonal formidler av kunnskap om kjønnsbalanse og likestilling i forskning for hele forskningssystemet

Kilden formidler og sammenstiller kunnskap om kjønnsbalanse i forskning og innovasjon. Kilden har samarbeidet tett med Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning siden komiteen ble opprettet i 2004 og har hatt oppdrag for Norges forskningsråds BALANSE-program. Mange års arbeid har tilført Kilden verdifull kunnskap. Formidlingsarbeidet har hittil hatt universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter som utgangspunkt og arbeidet vårt har så langt vært drevet fram som oppdrag fra andre aktører.

I strategiperioden vil Kilden:

- Øke ressurstilgangen for å utvikle Kilden som en selvstendig nasjonal kunnskapsformidler av likestilling og kjønnsbalanse i forskning og innovasjon for hele forskningssystemet og være i dialog med Norges forskningsråd om en slik utvikling. Målet er å bidra til en bedre koordinering av formidlingsarbeidet på dette feltet.
- Utvikle ulike treffsikre formidlingstiltak for ulike typer av institusjoner som inngår i forskningssystemet
- Samarbeide med aktører i hele forskningssystemet og koordinere informasjon om tiltak og beste praksis

Delmål 4: Kilden skal skape kunnskapsbasert debatt om kjønn og likestilling, om angrep på kjønnsforskere og akademisk frihet

Ekstreme bevegelser sprer seg i Europa og internasjonalt, ofte fulgt av en nasjonalkonservativ familieideologi og en generell innskrenkning av rettighetene til kvinner og seksuelle minoriteter. Dette har ført til angrep på kjønnsforskere og nedleggelse av kjønnsstudier. Målbærere av slike ideologier fins også i Norge. Det er en sammenheng mellom innskrenkningen av kvinners og seksuelle minoriteters rettigheter og angrep på den akademiske friheten.

I strategiperioden vil Kilden:

- Bidra til opplyst debatt og være i dialog med nasjonale og internasjonale forskningsmiljøer, institusjoner og organisasjoner om forholdet mellom forskning og rettigheter
- Belyse kjønnsforskningens vilkår i Europa
- Formidle og debattere innskrenkningen av kvinners og seksuelle minoriteters rettigheter og koblingen til angrep på den akademiske friheten

Delmål 5: Kilden skal være en sentral samarbeidspartner for aktører på kjønn og likestillingsfeltet – nasjonalt og internasjonalt

Kilden har lang tradisjon for å samarbeide med ulike forskningsmiljøer i Norge, myndigheter og ulike interesseorganisasjoner om kjønn og likestilling. Vi inngår i Europeiske og nordiske samarbeid og deltar i nettverk med Kildens europeiske søsterorganisasjoner. Kilden har en møteplassfunksjon og skal stimulere til kunnskapsbasert offentlig debatt.

I strategiperioden vil Kilden:

- etablere en årlig nasjonal møteplass for forskningsmiljøer, myndigheter og interesseorganisasjoner
- ta initiativ overfor ulike nasjonale aktører på likestillingsfeltet til en bedre koordinering av formidling av likestillingspolitikken nasjonalt
- etablere et nettverk med Kildens europeiske søsterorganisasjoner
- delta i søknader til Horisont Europa i samarbeid med norske og europeiske miljøer

Delmål 6: Kildenakademiet

Kunnskap og ferdigheter Kilden har opparbeidet gjennom samarbeid og utføring av ulike oppgaver har tilført oss verdifull kompetanse. Denne kompetansen kan omsettes og utvikles slik at flere kan ta del i den. Kilden har holdt flere formidlingskurs for forskere og vi har holdt en rekke innlegg om å integrere kjønnsperspektiver i forskning. På sikt bør dette kunne utvikles til å gjelde hele feltet, det vil si både kjønnsperspektiver og kjønnsbalanse i forskning.

I strategiperioden vil Kilden:

- utvikle ulike formidlingspakker i form av kurs, workshops, seminarer
- utvikle kurs i integrering av kjønnsperspektiver og kjønnsbalanse i forskning for ulike forskningsinstitusjoner
- utvikle formidlings- og mediehåndteringskurs for forskere og stipendiater

